

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Vanhempien Tekemät Lapsikaappaukset](#) > Lasten palauttamisasioiden käsittely tuomioistuimissa

Lasten palauttamisasioiden käsittely tuomioistuimissa

Onko lapsesi viety toiseen EU:n jäsenvaltioon ilman suostumustasi tai tuomioistuimen päätöksen vastaisesti?

EU:n lainsäädännössä säädetään oikeudellisen yhteistyön järjestelmästä, jolla varmistetaan lapsen pikainen palauttaminen jäsenvaltioon, jossa lapsella on tavanomainen asuinpaikka.

1 Mitä EU:n sääntöjä sovelletaan?

Jos lapsi on viety luvottomasti muuhun jäsenvaltioon kuin siihen tai jätetty luvottomasti palauttamatta muusta jäsenvaltiosta kuin siitä, jossa lapsen asuinpaikka oli ennen lapsikaappausta, sovelletaan [vuoden 1980 Haagin yleissopimusta](#), sellaisena kuin se on täydennettynä [Bryssel II b -asetuksen](#) III ja IV luvulla. Asetusta sovelletaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta.

Bryssel II b -asetuksen soveltamista koskeva käytännön opas on sivulla [Euroopan oikeudellisen verkoston julkaisut](#).

2 Millainen tuomioistuinmenettely on ja mitä tuomioistuin tutkii päättäessään lapsen palauttamisesta?

Palauttamismenettely pannaan vireille sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa lapsi on kyseisellä hetkellä. Sen voivat panna vireille suoraan vanhemmat, jotka hakevat palauttamista, tai se voidaan panna vireille keskusviranomaisen avustuksella.

Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemusnopeasti. Päätös olisi annettava viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun tuomioistuin on vastaanottanut hakemuksen, paitsi jos on kyse poikkeuksellisista olosuhteista.

Palauttamismenettelystä vastaavan tuomioistuimen pääasiallinen tehtävä on määrittää, onko tapahtunut lapsikaappaus (onko lapsi viety muuhun jäsenvaltioon kuin siihen tai jätetty palauttamatta muusta jäsenvaltiosta kuin siitä, jossa lapsi tavanomaisesti asui ennen lapsikaappausta, ja loukkaako tämä toisen henkilön oikeutta lapsen huoltoon). Jos on tapahtunut lapsikaappaus, tuomioistuimen tehtävänä on lisäksi varmistaa, että lapsi palautetaan viipymättä jäsenvaltioon, jossa lapsen asuinpaikka oli ennen poisviemistä.

Tuomioistuin tarkistaa erityisesti seuraavat seikat:

- onko lapsi viety muuhun jäsenvaltioon kuin siihen tai jätetty palauttamatta muusta jäsenvaltiosta kuin siitä, jossa lapsen asuinpaikka oli ennen poisviemistä
- loukkaako poisvieminen tai palauttamatta jättäminen oikeutta lapsen huoltoon ja
- oliko oikeutta lapsen huoltoon käytetty, joko yhdessä tai yksin, tai olisiko sitä käytetty, jollei poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olisi tapahtunut.

Jos nämä edellytykset täyttyvät, tuomioistuimen on periaatteessa määrättävä lapsen palauttamisesta, paitsi jos

sovelletaan jotakin [vuoden 1980 Haagin yleissopimuksessa](#) määrätystä rajoitetuista kieltäytymisperusteista.

Lapselle on annettava tosiasiallinen mahdollisuus ilmaista näkemyksensä, jos hän kykenee muodostamaan sen. Myös lapsen palauttamista hakevalle henkilölle on annettava tilaisuus tulla kuulluksi. Jos kuulemista ei järjestetä, tuomioistuin ei voi kieltäytyä palauttamasta lasta.

Tuomioistuin voi tarvittaessa toteuttaa myös väliaikaisia tai suojaavia turvaamistoimia, joilla varmistetaan lapsen turvallisuus tai helpotetaan yhteydenpitoa palauttamista hakevan vanhemman kanssa. Tällaisilla toimenpiteillä ei saa aiheettomasti pitkittää palauttamismenettelyä.

Tuomioistuin kannustaa koko menettelyn ajan osapuolia harkitsemaan sovittelumenettelyä tai muita vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä, paitsi jos tämä on vastoin lapsen etua. Lisätietoa perhesovittelusta on saatavilla tämän sivun alareunassa olevan linkin kautta.

Alkuperäjäsenvaltion tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista vanhempainvastuuta koskevat asiat, myös huolto-oikeutta koskevat kysymykset.

3 Voiko sen maan tuomioistuin, johon lapsi on kaapattu, kieltäytyä palauttamasta lasta?

Jos lapsi on todettu kaapatuksi, sen maan tuomioistuin, johon lapsi on kaapattu, voi kieltäytyä palauttamasta lasta vain, jos

- se huoltaja, jonka luota lapsi vietiin pois, *ei ollut tosiasiallisesti käyttänyt huoltoa koskevia oikeuksia lapsen poisviemisen tai palauttamatta jättämisen ajankohtana taikka oli poisviemisen tai palauttamatta jättämisen joko sen tapahtuessa tai jälkikäteen hyväksynyt* ([vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen](#) 13 artiklan 1 kohdan a alakohta)
- on olemassa vakava vaara, että palauttaminen saattaisi lapsen ruumiillisille tai henkisille vaurioille alttiiksi ([vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen](#) 13 artiklan 1 kohdan b alakohta). Palauttamista ei kuitenkaan voida estää, jos lapsen suojelemiseksi on toteutettu riittävät järjestelyt ([Bryssel II b -asetuksen](#) 27 artiklan 3 kohta)
- lapsi vastustaa palauttamista ([vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen](#) 13 artiklan 2 kohta)
- palauttaminen ei ole sallittua *pyynnön vastaanottaneen valtion ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suoja koskevien perusperiaatteiden mukaisesti* ([vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen](#) 20 artikla).

Vaikka lapsen palauttamisesta olisi kieltäydytty, sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa lapsen asuinpaikka oli ennen poisviemistä, voivat silti päättää oikeudesta lapsen huoltoon ottaen huomioon muun muassa palauttamisesta kieltäytymisen syyt. Kaikki päätökset, joiden mukaan lapsi on palautettava, ovat täytäntöönpanokelpoisia muissa jäsenvaltioissa.

4 Mitä tapahtuu, jos tuomioistuin määrää, että lapsi on palautettava?

Jos tuomioistuin määrää, että lapsi on palautettava, tuomioistuimen päätös on täytäntöönpanokelpoinen siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu kyseisen maan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jos lapsi viedään myöhemmin toiseen jäsenvaltioon, palauttamispäätös voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön kyseissä jäsenvaltiossa ilman uutta vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen mukaista palauttamismenettelyä.

Tuomioistuimen lopullinen päätös tunnustetaan ja pannaan täytäntöön automaattisesti toisessa jäsenvaltiossa ilman täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista (ns. eksekvatuurimenettelyä ei enää vaadita), edellyttäen että tuomari on antanut vastaavan [Bryssel II b -asetuksen](#) mukaisen todistuksen.

Pääset kansallisiin tietoihin valitsemalla kyseisen maan lipun.

5 Hyödyllisiä linkkejä

- [Lasten palauttamisasioiden käsittely keskusviranomaisessa](#)
- [EU:n jäsenvaltioiden keskusviranomaiset ja muuta asiaan liittyvää tietoa](#)

- [Käytännön opas Bryssel II b -asetuksen soveltamiseen](#)
 - [Tietoa vanhempien tekemistä rajatylittävistä lapsikaappauksista](#)
 - [Perhesovittelu](#)
 - [Haagin konferenssin verkkosivusto, lapsikaappauksia käsittelevä osio](#)
-

■ Päivitetty viimeksi: 26/06/2026

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.